

Introduktion till akademiskt skrivande

Karin Blomgren, Skrivhandledare,

Akademiskt skrivstöd, Universitetsbiblioteket, 2026-09-07

Den här föreläsningen

- Vad är akademisk text?
- Att skriva är att göra
- Andras röster i din text
- Struktur och textbindning
- Stildrag i akademisk text
- Skrivprocessen
- AI och det akademiska skrivandet
- Sök på: **Akademiskt skrivstöd** på oru.se för att ta del av presentationen efter föreläsningen

Varför är skrivandet viktigt?

- Skrivandet har flera funktioner i högre utbildning. Med dess hjälp kan du ...
- utveckla dina tankar, lära och reflektera
- visa dina kunskaper och förståelse för ämnet
- utveckla ditt språk och skrivande
- tänka vetenskapligt och bygga kunskap

Vilka texter skriver studenter?

Olika typer av texter med olika namn, längd och syfte:

- Kunskapsredovisande färdighetstexter
- Självständiga kunskapsbyggande texter
- PM
- Rapport
- Essä
- Hemtentamen
- Uppsats

Hur ska jag skriva?

Skrivandet är kulturellt betingat ...

Varje ämneskultur har sitt sätt att:

- Betrakta världen
- Bygga ny kunskap
- Uttrycka kunskap

... men det finns vissa gemensamma konventioner.

Dysthe et al., 2011)

Analysera skrivsituationen

- Vad är syftet med uppgiften?
- Vem är mottagaren? (det kan ibland vara oklart)
- Vad efterfrågas i uppgiften? Vad ska du göra?

Om inte annat anges är akademiska läsare din målgrupp. **Skriv för dina kurskamrater.**

I populärvetenskapliga texter är målgruppen **en bredare allmänhet** utan expertkunskaper.

Att skriva är att göra – Akademiska språkhandlingar

- Läs uppgiftsanvisningarna och leta efter **aktiva verb**. Vad betyder de?
- Beskriva
- Jämföra
- Analysera
- Diskutera
- Dra slutsatser

Akademiska språkhandlingar - att förstå
uppgiften

Verb motsvarar olika textaktiviteter

Hur får jag veta vad som gäller?

- Läs uppgiftsanvisningarna ...
För att förstå vad som efterfrågas.
- Läs betygskriterier ...
För information om vad som bedöms och hur.
- Stäm av med dina kurskamrater ...
Du kan ha missuppfattat någonting.

Vad utmärker akademiska texter?

- 1) Transparens
- 2) Överskådlighet
- 3) Formalitet och precision

1) Transparens

Allt redovisas öppet och ärligt

- Att det framgår att andras tankar och ord återges i texten
- Att tillvägagångssätt beskrivs och alla val motiveras

Andras röster i din text

Akademiska texter bygger vidare på och förhåller sig till tidigare forskning och andra källor.

Källornas röster ska då integreras i en ny kontext, som är din text, och där knyts till andra referat.

Signalera tydligt vad som är ditt resonemang och vad som är källornas.

Ej redovisad källa: plagiat

Skriv en sammanhängande text där enskilda röster enkelt kan urskiljas.

Referat eller citat?

- **Referera** för att med egna formuleringar återge det viktigaste i ett stycke, ett kapitel eller en skrift.
- **Citera** för att förklara begrepp, eller för att beskriva någonting som förlorar på att formuleras och återges på annat sätt.
- Välj i första hand att referera. Det visar självständighet och en god förståelse av källan.

Konsten att referera

- Läs källtexten flera gånger. Anteckna stödord (begrepp och nyckelord) och sammanfatta varje stycke eller avsnitt.
- Stäng boken och utgå från stödorden för att formulera huvudpoängen i det som du har läst.
- Kontrollera referatet mot originaltexten.
- Integrera referatet i din text så att läsaren förstår vad det betyder och varför du använder källan.
- Kom ihåg att källhänvisa!

Vad sätter du i fokus?

Fokus på källa

Viktig källa?

Szczepanski och Dahlgren (2011) skriver att det är i mötet med naturen som människan kan uppleva med alla sina sinnen för att få en ökad förståelse för sin omvärld. Undervisningen blir för teoretisk om man bara fokuserar på begrepp och formler. Magntorn (2007) skriver att utomhuserfarenheterna kan bli för svåra och stora att ta till sig med enbart boklig undervisning.

Fokus på ämne

Bättre flyt

I mötet med naturen kan människan uppleva med alla sina sinnen för att få en ökad förståelse för sin omvärld. Om man bara fokuserar på begrepp och formler blir undervisningen för teoretisk (Szczepanski & Dahlgren, 2011) och utomhuserfarenheterna kan bli för svåra och stora att ta till sig med enbart boklig undervisning (Magntorn, 2007).

Så kan det se ut i en studenttext

Initiativ för utbildning inom hållbar utveckling bör ske inom flera hälso-professioner. Till exempel kan framtida sjuksköterskor utgöra en viktig tillgång för att skydda samhällets hälsa i ett osäkert klimat, så länge lärosäten hjälper dem att förbereda sig för denna roll (**Barna et al., 2012**). Om man även inom audionomutbildningen får hjälp att förbereda sig för att ta sig an den rollen, kan man lättare anpassa sig till den i det framtida yrkeslivet. **Salm et al. (2025) föreslår** att en gemensam investering i forskning, utbildning, praktik och arbetskraft ska utvecklas inom hållbar utveckling.

Glöm inte visa vad källan gör i sin text eller undersökning!

Fokus på ämnet

Studentens röst

Fokus på källan

Undvik plagiering

- Kopiera inte hela meningar och stycken ur en källa!
- Låna inte idéer från andras arbeten och presentera dem som dina egna!
- Lämna inte in någon annans arbete som ditt eget!
- Lämna inte in samma text, eller delar av samma text, vid olika examinationer!
- Låt inte generativ AI skriva din text!

2. Överskådlighet

Innehåll organiseras på flera nivåer

- Disposition
- Styckeindelning
- Textbindning

Den vetenskapliga textens disposition

IMRoD-strukturen

Inledning (Bakgrund och syfte) = VAD? VARFÖR?

Metod och material = HUR?

Resultat = Vad har du kommit fram till?

och

Diskussion = Hur kan resultatet tolkas?

Strukturen är logisk och förväntad.

*Det underlättar att hitta information samt
att förstå resultat och slutsatser.*

Strukturen i korta uppgifter

- **Inledande del** (leder läsaren in i ämnet)
- **Huvuddel** (avhandlar ämnet)
- **Avslutande del** (sammanfattningar görs och slutsatser dras)

Rubriker är ofta inte nödvändiga i korta texter men kan bidra till tydligheten.

Stycket – textens viktigaste byggsten

Ett välskrivet stycke

- Motsvarar **en tankegång**
- Behandlar endast **ett delämne**
- Introducerar/tillför någonting **nytt** (tema, aspekt, argument)
- Innehåller **en kärnmening** som fångar huvudtanken i stycket
- **Andra meningar** i stycket anknyter till kärnmeningen och exemplifierar, utvecklar eller förtydligar den.

Ett stycke = en tankegång = en kärnmening

Markera varje nytt stycke grafiskt!

Välj mellan blankrad

Text text text text text text text text
text. Text text text text text text text
text text text text text. Text text text
text text text text text text text text
text text text text text text.

Text text text text text text text text
text text text text text text text text
text text text text text text text text
text text. Text text text text text text
text text text text text text text. Text
text text text text text text text text.

... och indrag

Text text text text text text text text.
Text. Text text text text text text text text.
Text text text text text. Text text text text
text text text text text text text text text
text text text text text text.

Text text text text text text text
text text text text. Text text text text
text text text text text text text text
text text text text text text text text
text text. Text text text text text text
text text text text text text text. Text
text text text text text text text text.

Det räcker inte att bara byta rad! (hybridstycke)

~~Text text text text text text text text
text. Text text text text text text text
text text text text text text. Text text
text text text text text text text text
text text text text text.
Text text text text text text text text
text text text text. Text text text text
text text text text text text text text
text text text text text text text text
text. Text text text text text text text
text text text text text text. Text
text text text text text text text text.~~

Textbindning och röd tråd

En röd tråd skapas genom:

1. Logiskt samband:

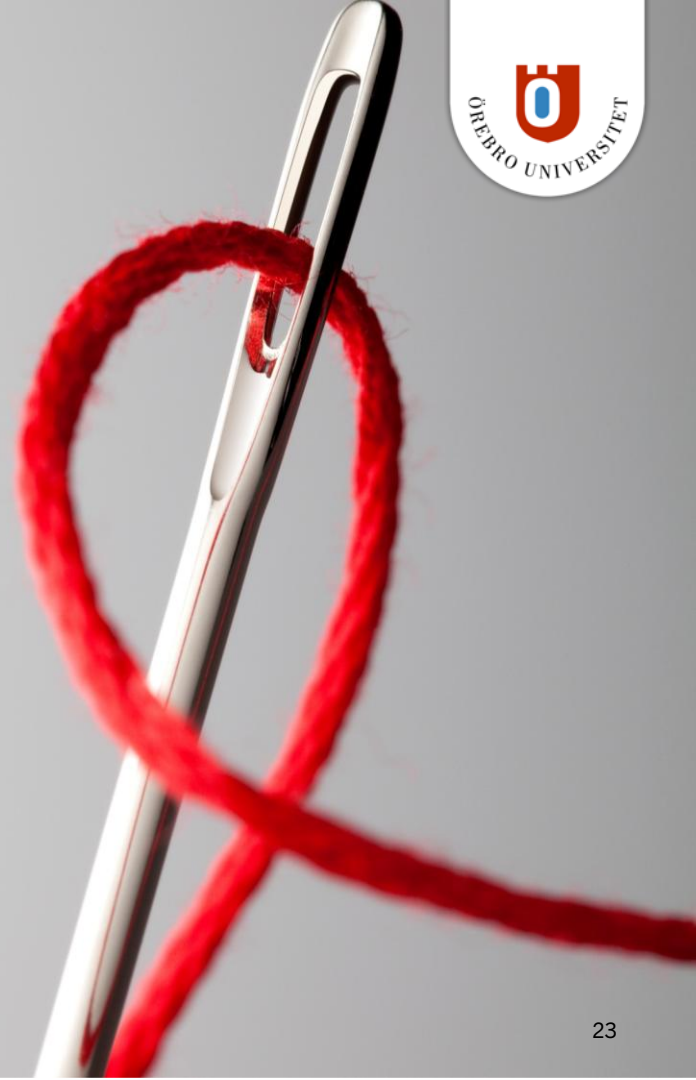
- Innehåll som hör ihop placeras i samma stycke och ordnas logiskt. Meningarna bygger på varandra

2. Innehållsligt samband:

- **Centrala begrepp** och andra **nyckelord** upprepas.

3. Språkligt – logiskt samband:

- Sambandsord och korrekt syftning används.

Kärnmening och nyckelord

Artificiell intelligens är ett kraftfullt **verktyg** som formar vår gemensamma **framtid**. Detta digitala **verktyg** förändrar hur vi arbetar, kommunicerar och löser komplexa problem i vardagen. Eftersom **AI** utvecklas i en rasande fart, måste vi lära oss att använda detta **verktyg** på ett ansvarsfullt sätt. Genom att förstå tekniken kan vi styra vår **framtid** i en positiv riktning. **AI** är inte bara en tillfällig trend, utan det **verktyg** som bygger morgondagens digitala **framtid**.

Sambandsord - viktiga ord som markerar olika typer av samband mellan ord, fraser, satser, meningar och stycken

Digitaliseringen förändrar vårt samhälle i snabb takt. **För det första** skapar tekniken nya möjligheter för flexibelt arbete på distans. **Dessutom** effektiviserar digitala verktyg många tidskrävande vardagsuppgifter. **Däremot** innebär den snabba utvecklingen också utmaningar, **eftersom** alla människor inte har samma digitala vana. **Därför** måste skolor och arbetsplatser erbjuda kontinuerlig utbildning. **Sammanfattningsvis** krävs det både tekniska framsteg och mänskligt stöd för att lyckas i den digitala framtiden.

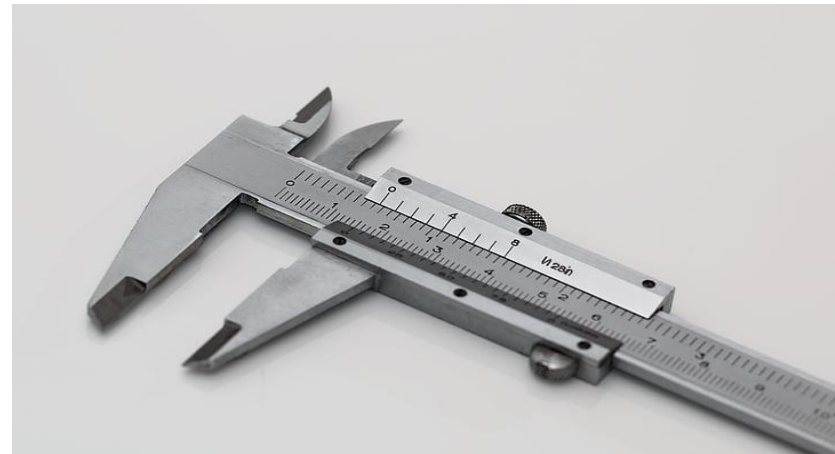
Sambandsord skapar en råd tråd i texten. Snåla inte med dem!

3. Formalitet och precision

Textens språk bör vara:

- Precist
- Opersonligt
- Korrekt
- Formellt

- Språket är ett vetenskapligt verktyg
- Ingen har akademiskt språk som modersmål
- Utgå från ditt språk och utveckla det

Skriv precist

Uttryck dig så exakt som möjligt

Förklara viktiga begrepp och använd dem med samma betydelse i hela texten.

Undvik vaga och flertydiga ord som: **man, bra, saker, en hel del ...**

- **Fundera en stund:** Hur **bra** är en bra metod?
- Lämplig? Vetenskaplig? Välbeprövad?

Skriv sakligt och opersonligt

- Fokus i akademiska texter ska ligga på det avhandlade ämnet och inte på dig som skribent. (Ta reda på om du får synas i en text i ditt ämne.)
- I en reflektion får du ofta vara mer personlig men kom ihåg att koppla dina tankar och erfarenheter till kurslitteraturen.
- Använd *inte* ordet *man* för att dölja din närvaro i texten.
- Använd *passiva verb* för att skriva en opersonlig text.

Passiva verb har *s* i slutet: *När en text skrivs opersonligt används inga personliga pronomen och verben som används skrivs i passiv form. Notera att i texten används få ord och att den är informationstät.*

Skriv koncentrerade texter

Uttryck så mycket som möjligt med så få ord som möjligt utan att tumma på begripligheten.

Använd ett precist språk utan vardagliga och vaga ord.

Undvik onödiga upprepningar.

Håll dig till ämnet och respektera det tillåtna antalet ord som anges i uppgiften.

Texter ska vara självbärande och kunna läsas utan instruktioner - allt måste skrivas ut tydligt.

Korrekt och formellt språk utgör grunden i alla facktexter

- Undvik talspråk
- Följ språkreglerna
- Ta hjälp av:
  - Svenska skrivregler (2017)
  - Svenska akademins ordlista (SAOL)
  - Svenska.se (tre ordböcker online, finns som mobilapp)
  - Svenskt språkbruk (2015)
- Använd talsyntesen **TorTalk** eller välj *Läs upp* i Word för att lyssna på din text.
- Aktivera stavningskontrollen i Word

Korrekturläsning - tips

- Låt texten vila – du behöver distans till ditt arbete
- Skriv ut den – pappersläsning är effektivare än skärmläsning
- Läs texten högt – du hör var texten inte flyter utan har upp sig.
- Granska olika aspekter – en i taget:
  - Meningsbyggnad
  - Grammatik (ordföljd, böjning, prepositioner)
  - stavning

Lär av andra: Sätt på dig skrivglasögon

Hur gör skickliga skribenter?

Hur är texten uppbyggd?

Vilka begrepp används?

Hur ser ordvalet och meningsbyggnaden ut?

Hur presenteras andras forskning?

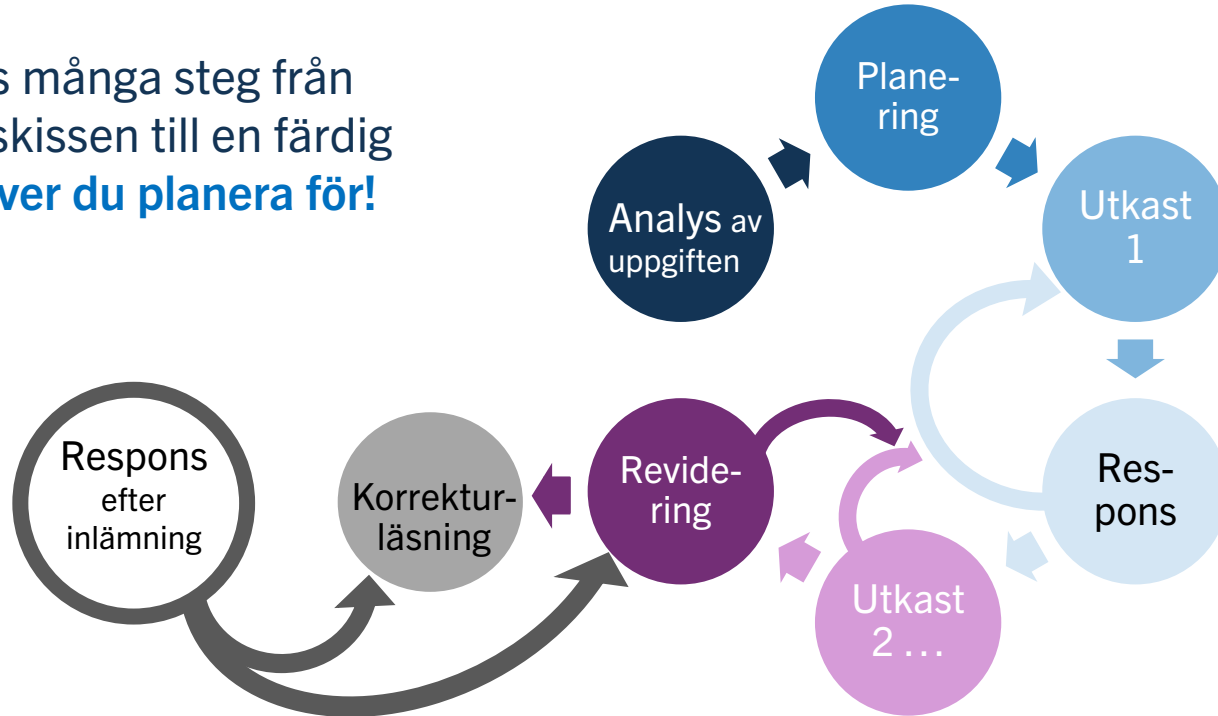
Hur vävs olika röster samman?

Vilka referensmarkörer används?

Var placeras källhänvisningar?

Skrivprocessen- från tanke till text

Det kan krävas många steg från den första idéskissen till en färdig text. **Det behöver du planera för!**

Ta vara på respons – och lär av den!

- Vad betyder den?
- Vad fungerar väl?
- Vad behöver du förändra?
- Vad behöver du utveckla?

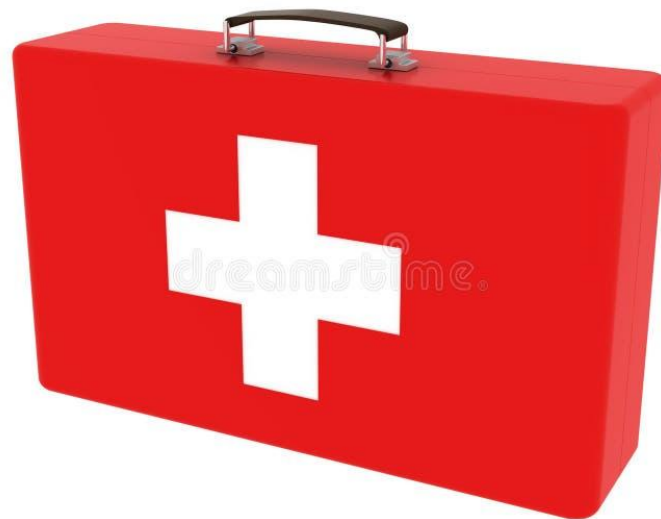
Ta vara på responsen och lär för
framtiden och kommande uppgifter.

Stöd i akademiskt skrivande

Har du frågor om struktur, språk eller formalia?

1. Sök svar i bibliotekets [läs- och skrivguide](#).
2. Besök drop-in i biblioteket på tisdagar och onsdagar kl. 12.00 -13.00 eller via Zoom på fredagar kl. 08.30 – 09.30.
3. Boka handledning (30 min. på plats eller via Zoom)
4. Ställ kortare frågor till:
akademisktskrivstod@oru.se

AI och akademiskt skrivande

- Ett syfte med att skriva är att tillägna sig kunskap och det uppnås genom att du själv skriver – inte AI.
- Fokusera på att utveckla dina skrivfärdigheter – underlättar dina studier
- Det är inte tillåtet att låta AI skriva texter åt dig.
- Generativa AI-verktyg kan användas för att rätta stavning och grammatik men du måste själv ha tillräckliga kunskaper för att kunna bedöma och tolka resultatet. AI kan göra fel.
- Regler för AI på program-, kurs- och uppgiftsnivå – *fråga* din lärare

Tänk på det här innan du använder generativ AI

1. Använd generativ AI med fokus på lärande
2. Källgranska alltid information från generativ AI
3. Kontrollera om generativ AI är tillåtet
4. Värna om din och andras integritet
5. Använd generativ AI på ett hållbart sätt
6. Var vaksam på fördomar och kulturell bias

Läs mer om hur du kan använda AI som en resurs i ditt lärande:

<https://www.oru.se/utbildning/jag-ar-student/stod-under-studietiden/ai-i-ditt-larande>

Litteraturtips

Ask, S. (2011). *Hållbara texter. Grunderna i formellt skrivande*. 2 uppl. Liber.

Blomström, V. & Wennerberg, J. (2026). *Akademiskt läsande och skrivande*. Studentlitteratur.

Karlsson, Ola. (red.) (2017). *Svenska skrivregler*. 4 uppl. Liber.

Schött, K., Melin, L., Strand, H. & Moberg, B. (2007). *Studentens skrivhandbok*. 2 uppl. Liber.

Svenskt språkbruk. Ordbok över konstruktioner och fraser (2003). Norstedts.

Sök på:

Akademiskt skrivstöd på oru.se

för att ta del av presentationen efter föreläsningen

Referenslista

Curry, M.J. & Hewings, A. (2013). *Teaching academic writing. A toolkit for higher education*. Routledge.

Dysthe, O. & Herzberg, F. & Hoel, T.L. (2011). *Skriva för att lära. Skrivande i högre utbildning* (2:a uppl.). Studentlitteratur.

Forsberg, C. (2014). *Lär dina studenter att skriva*. Studentlitteratur.

Kvist, S. & Qawi Panja, S. (2025). *Audionomstudenters kunskap och attityder till hållbar utveckling. En kvantitativ tvärsnittsstudie inom högre utbildning* [kandidatuppsats i Hörselvetenskap, Örebro universitet].

Lycka till med ditt akademiska skrivande!

karin.blomgren@oru.se